

Úřední kontrola

Na základě prezentace
Mgr. Petra Vaculíka

Mgr. et Mgr. Bc. Hana
Cejpek Musilová

Bezpečnost potravin

Historické pozadí

➤ **2000** Bílá kniha o bezpečnosti potravin vydaná Evropskou komisí 12.ledna 2000

- ↪ vytvoření Evropského úřadu pro bezpečnost potravin
- ↪ nový právní přístup k potravinářské legislativě, včetně všech aspektů tj. „**od výrobce ke spotřebiteli**“ oblasti krmiv nevyjímaje
- ↪ sledovatelnost potravin a krmiv skrze celý potravinový řetězec
- ↪ zásada předběžné opatrnosti
- ↪ účinné kontroly na vysoké úrovni ve všech členských státech včetně kontroly dovozu
- ↪ informovanost spotřebitele a transparentnost

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002
kterým se stanoví obecné zásady a požadavky
potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro
bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se
bezpečnosti potravin

Analýza rizika je označena jako klíčový
princip zajištění bezpečnosti potravin

● cílem analýzy je riziko minimalizovat

Zahrnuje tři navzájem propojené prvky:

- 1) **hodnocení rizika** – proces, jehož cílem je
riziko podrobně popsat.
- 2) **řízení rizika** – proces spočívající ve
zvažování strategických možností
- 3) **komunikace o riziku** – proces spočívající ve
výměně informací a stanovisek o riziku

Nařízení Evropské komise a rady (ES) č. 178/2002

ZÁSADY

- **Bezpečnost:** → Provozovatelé nesmějí uvádět na trh potraviny a krmiva, která jsou nebezpečná.
- **Odpovědnost:** → Výrobci jsou zodpovědní za bezpečnost potravin a krmiv, které vyrábějí, přepravují, skladují nebo prodávají.
- **Sledovatelnost:** → Výrobci by měl být schopen rychle identifikovat všechny dodavatele a příjemce.
- **Transparentnost:** → Výrobci by měli okamžitě informovat kompetentní úřady v případech, kdy mají důvod si myslet, že jejich potravina nebo krmivo není bezpečné
- **Mimořádná situace:** → Výrobci musí okamžitě stáhnout potraviny nebo krmiva z trhu, jestliže mají podezření, že nejsou bezpečné.
- **Prevence:** → Výrobci musí identifikovat a pravidelně přezkoumávat kritické body při zpracování a zajistit, že jsou prováděny kontroly na těchto bodech.
- **Spolupráce:** → Výrobci musí spolupracovat s kompetentními orgány při přijímání opatření k omezení rizika

Bezpečnost potravin a krmiv na evropské úrovni

Evropská komise

Direktorát ochrany zdraví a spotřebitele (DG SANCO)

- ↳ Evropský úřad pro bezpečnost krmiv
- ↳ Má za úkol dohlížet na aktuálnost evropské legislativy v oblasti bezpečnosti krmiv
- ↳ Řízení rizika a komunikace rizika

Poradní
služba

Výkonná složka

Evropský úřad bezpečnosti potravin (EFSA)

- ↳ Nezávislá vědecká rada
- ↳ Hodnocení rizika
- ↳ Komunikace rizika

Potravinový a veterinární úřad (FVO)

- ↳ Zajišťuje efektivní kontrolní systém
- ↳ Hodnotí shody s evropskými normami v rámci EU

Potravinový a veterinární úřad

- Je součástí DG SANCO se sídlem v Grange, Irsko
- Je odpovědný za kontrolu shody s evropskými právními předpisy v oblasti bezpečnosti potravin, zdraví zvířat a rostlin, úřední kontroly atd.
- Provádí mise do členských států, kandidátských a přidružených zemí a třetích států
- Vydává **State's report** (také nazývané „**Country profile**“), Topic Report, Annual general report atd.

Nařízení 882/2004

☞ Harmonizovaný rámec pro organizaci úředních kontrol

→ vysoká úroveň ochrany bezpečnosti potravin a krmiv v zemích Evropské Unie

☞ Cílem úředních kontrol je zejména

- **předcházet rizikům**, která přímo nebo prostřednictvím životního prostředí hrozí člověku a zvířatům, tato rizika odstraňovat nebo snižovat na přijatelnou úroveň;
- **zaručovat poctivé jednání** v obchodu s krmivy a potravinami
- **chránit zájmy spotřebitelů**, včetně označování krmiva a potravin a jiných forem informování spotřebitelů.

☞ Toto nařízení se nevztahuje na úřední kontroly sloužící k ověření toho, zda jsou dodržována pravidla týkající se společné organizace trhů se zemědělskými produkty.

Nařízení (EK) č. 882/2004 Evropského parlamentu a rady z 29.dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat

- ☒ Požadavky pro úřední kontrolu
- ☒ Školení kontrolních pracovníků
- ☒ Kontrolní postupy a metodiky
- ☒ Přenesení specifických kontrol
- ☒ Metody vzorkování a analýz
- ☒ Hraniční kontroly pro dovoz z třetích zemích
- ☒ Laboratoře a referenční laboratoře
- ☒ Kontrolní plány a zprávy
- ☒ Financování úředních kontrol
- ☒ Inspekce kontrolních úřadů členských zemí prováděná EK
- ☒ Opatření v případě nesouladu a sankce

Povinnosti členských států

☞ Členské státy zajistí, že úřední kontrola je prováděna

- ☞ **pravidelně,**
- ☞ **na základě rizika,**
- ☞ **s přiměřenou četností.**

přičemž vezmou v úvahu:

- Zjištěná rizika spojená se zvířaty, krmivy nebo potravinami, krmivářskými nebo potravinářskými podniky
  - Dosavadní chování provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků;
  - Spolehlivost vlastních kontrol, které již byly provedeny;
  - Všechny informace, které by mohly svědčit o nedodržení
- ☞ Úřední kontroly se provádějí až na výjimky bez ohlášení!!!
- ☞ Úřední kontroly se provádějí ve všech fázích výroby
- ☞ Členské státy pověří příslušné orgány výkonem úředních kontrol
- ☞ Členské státy mají za povinnost
- ☞ **vytvářet víceleté vnitrostátní kontrolní plány.**
- ☞ Členské státy mají za povinnost
- ☞ kontrolovat povinnosti výrobců.

Požadavky kladené na kompetentní orgány

- ☞ Odpovědné orgány zajistí, že
  - ☞ **kontroly jsou přiměřené a účinné**
    - ☞ pracovníci provádějící úřední kontroly nejsou v konfliktu zájmů,
    - ☞ jsou adekvátně vybaveni,
    - ☞ mají dostatečný počet kvalifikovaných a zkušených pracovníků,
    - ☞ kvalita jejich práce je hodnocena vnějším a vnitřním auditem.
  - ☞ Kontrolní úřady musí používat **vhodné metody** v oblasti
    - ☞ **vzorkování**
    - ☞ a **analýz.**
  - ☞ **Kontrolní laboratoře** musí být akreditovány a měli by být podporovány komunitárními a **národními referenčními laboratořemi.**

Interní X externí **audity**

Možnost přenesení určitých úkolů na jiné subjekty

Povinnost vypracovat **zprávy o úředních kontrolách**

Víceleté národní kontrolní plány (VNKP)

„S cílem zajistit účinné provádění čl. 17 odst. 2 nařízení (ES) č.178/2002, pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat a článku 45 tohoto nařízení připraví každý členský stát **jeden integrovaný víceletý vnitrostátní plán kontrol.**“ → Návod členským státům pro vytváření VNKP je dán rozhodnutím 2007/363/EG (OJ EU č. L 138 z 30.5.2007, str.24)

○ Oblasti, které musí být zahrnuty v VNKP:

- ↗ bezpečnost potravin
- ↗ bezpečnost krmiv
- ↗ zdraví zvířat
- ↗ blahobyt zvířat
- ↗ ochrana rostlin

Činnosti v rámci úřední kontroly

Zkoumání kontrolních systémů v rámci podniků

Inspekce

- zařízení prvovýrobců, krmivářských a potravinářských podniků,
- surovin, složek, pomocných látek a dalších výrobků
- polotovarů,
- materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami,
- prostředků a postupů pro čištění a údržbu a pesticidů
- označování, obchodní úpravy a reklamy;

Kontroly hygienických podmínek

Hodnocení postupů (např. HACCP, GAP, GHP atd.)

Zkoumání písemností

Všechny ostatní činnosti

Úřední kontroly při **vstupu ze** třetích zemích

Zahrnují **systematickou kontrolu dokladů**,
namátkovou kontrolu totožnosti popř. **fyzickou**
kontrolu

Možnost speciálního ošetření

Možnost zpětného odeslání zásilky

Souhlas s předvývozními kontrolami
prováděnými třetími zeměmi

Spolupráce příslušných orgánů a celní služby

Poplatky

Možnost nikoliv povinnost (kromě inspekce jatek a dovozy - příloha IV a V) vybírat poplatky
MS zohlední při stanovení výše poplatku především:

- typ dotyčného podniku a odpovídající rizikové faktory,
- zájmy podniků s nízkým objemem výroby,
- tradiční metody výroby, zpracování a distribuce,
- potřeby podniků umístěných v regionech se zvláštními

Evropské referenční laboratoře

NRL Společenství pro krmiva a potraviny a pro zdraví zvířat především:

- Poskytují údaje o analytických metodách
- **Koordinují používání metod**
- Aktivně se podílejí na diagnostice
- **Školí** ostatní referenční laboratoře
- Poskytují vědeckou a technickou podporu Komisi

Národní referenční laboratoře

- **spolupracují** v oblasti své působnosti s referenční laboratoří Společenství;
- **koordinují** v oblasti své úřední působnosti činnost úředních laboratoří zodpovědných za analýzu vzorků
- organizují podle potřeby **srovnávací zkoušky**
- zajišťují předávání **informací**
- poskytují příslušnému orgánu vědeckou a technickou **pomoc**

Kontroly Společenství v členských státech

Obecné X zvláštní audity

Obecné - ověření zda úřední kontroly v MS probíhají v souladu s MNP a evropskou legislativou

Zvláštní :

- prověřit provádění víceletého vnitrostátního plánu kontrol, právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a předpisů týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat a mohou podle potřeby zahrnovat inspekce na místě u úředních služeb a inspekce zařízení souvisejících s odvětvím, v němž je prováděn audit;
- prověřit **fungování a organizaci příslušných orgánů**;
- provést **šetření závažných nebo opakujících se problémů**
- provést šetření **mimořádných situací**, nově vznikajících
- problémů nebo nového vývoje v MS

Kontroly Společenství ve třetích zemích

Kontroluje se především

- právní předpisy třetí země;
- organizaci příslušných orgánů dotyčné třetí země, jejich pravomoci a nezávislost,
- školení pracovníků v provádění úředních kontrol,
- prostředky, včetně diagnostických zařízení, které mají příslušné orgány k dispozici;
- existenci a fungování dokumentovaných kontrolních
- postupů a systémů kontrol založených na prioritách;
- rozsah a provádění úředních kontrol dovozu zvířat, rostlin a produktů živočišného a rostlinného původu;
- ujištění, která může třetí země poskytnout, pokud jde o soulad nebo rovnocennost s požadavky Společenství.

Vnitrostátní donucovací opatření

- uložení **sanitárních postupů** nebo jiných opatření,
- omezení nebo **zákaz uvádění** krmiv, potravin nebo zvířat na trh a omezení nebo zákaz jejich dovozu nebo vývozu;
- **monitorování** nebo v případě potřeby nařízení zpětného převzetí krmiv nebo potravin, jejich **stažení** a/nebo **zničení**;
- povolení použít krmiva nebo potraviny pro jiné účely, nebyly původně určeny;
- **pozastavení provozu** nebo **uzavření** celého dotyčného podniku nebo jeho části na přiměřenou dobu;
- pozastavení nebo odnětí schválení zařízení;
- opatření uvedená v článku 19 (např. zničení nebo stažení), pokud jde o zásilky ze třetích zemí;
- jakákoli jiná opatření, která příslušný orgán považuje za vhodné

Novela nařízení 882/2004

- Je součástí širšího balíku legislativních změn (zjednodušení) v oblasti bezpečnosti potravin
- Nově budou se bude toto nařízení vztahovat i na přípravky na ochranu rostlin, zdraví rostlin a rozmnožovací materiál rostlin včetně rozmnožovacího materiálu lesních dřevin, osivo a sadbu, atd.
- Určitá ustanovení se vztahují i na jiné činnosti (např. monitoring)
- Ustanovuje nové referenční laboratoře
- Změny ve financování úředních kontrol!!!
- Zavádí integrovanou kontrolu dovozu ze třetích zemích

Kompetentní orgány v České republice

Ministerstvo zemědělství

Státní zemědělská a
potravinářská Inspekce

Potraviny

Ústřední kontrolní a zkušební
ústav zemědělský

Krmiva, hnojiva

Státní veterinární správa

Zdraví zvířat, blahobyt zvířat, výrobky
živočišného původu, veterinární léčiva

Česká plemenářská inspekce

Šlechtění zvířat

Ministerstvo zdravotí

Krajské orgány veřejného
zdraví

Hygiena potravin v oblasti
catering

Ministerstvo Financí

Česká celní správa

Dovoz potravin a krmiv

Úřední kontrola v ČR

Úřední kontrola potravin v ČR doplňuje systém kontroly v EU :

- ✓ kontrola tuzemské produkce
- ✓ kontrola dovoзовých potravin (vstupují na trh EU prostřednictvím ČR)
  - plánované kontroly (podle komodit a subjektů)
  - mimořádné kontroly
  - monitoring

Úřední kontrola (instituce státního dozoru - inspektoři) :

- ✓ Inspekce
- ✓ Audity
- ✓ Ověřování
- ✓ Odběry vzorků

Zjišťuje soulad výrobků, zařízení, postupů, hygieny, HACCP a dokumentů s požadavky právních předpisů.

Úřední kontrola zahrnuje :

- ❖ Kontrolní systémy zavedené PPP – hodnocení a funkčnost SHP, SVP, HACCP, BRC, IFS, ISO ...
- ❖ **Inspekci :**
  - výrobních prostor (okolí), vybavení, zařízení, dopravních prostředků
  - surovin, polotovarů, výrobků

Závěr

Dotazy?

Komentáře?